

Apeldoornse 'kookboeken' voor stad en dorpen

De gemeente Apeldoorn is de laatste jaren bezig om het ruimtelijk beleid klaar te stomen voor de Omgevingswet. Zo valt althans het fraaie drieluik op te vatten dat alweer enige tijd voltooid is: het Groot Apeldoorns landschapskookboek (2011), het Klein Apeldoorns dorpenkookboek (2012) en het Dik Apeldoorns stadskookboek (2014). De in 2013 verschenen 'Structuurvisie Buitenstad Apeldoorn' is nauw verweven met dit drieluik. In deze recensie laten we het landschapskookboek en de Structuurvisie om praktische redenen verder buiten beschouwing.

Het stadskookboek en dorpenkookboek vertonen grote overeenkomst qua opzet en doel. Het is, zoals de titels al een beetje verraden, vooral bedoeld om praktisch aan de slag te gaan met ruimtelijke ingrepen die zich goed verhouden tot de reeds aanwezige karakteristieken. Dat is zeker geen pleidooi om alles bij het oude te laten, maar vraagt vaak juist een zekere vernieuwingsdrang die voortborduurde op reeds aanwezige elementen. Het is daarbij verrassend én indrukwekkend hoeveel er te vertellen valt over karakteristieken in zowel dorpen als stadswijken, en hoeveel concrete aanknopingspunten dat biedt voor locatiespecifiek ontwerp. Zo zijn er van oudsher grindbermen in sommige Apeldoornse wijken die zijn geëvolueerd tot grindpaden langs de wegen. Deze geven de wijken iets eigens, iets herkenbaar, en ook iets ingetogen chics. In de dorpen zijn de verschillen zo mogelijk nog sterker uitgewerkt. In een dorp als Uddel domineren sobere huizen

zonder aanbouwen en dergelijke op aparte kavels, organisch gegroeid. Het dorp Kootwijk is juist planmatig ontwikkeld en helemaal afgestemd op de werknemers van het voormalige radiostation. Bij elk dorp en elke wijk wordt dit vertaald naar praktische tips. Zoals: 'Zet de oorspronkelijke opzet van groepjes losse gebouwen in het bosgebied door' (Hoenderloo), of 'Zet woningen altijd in de al aanwezige rooilijn. Plaats bergingen juist naar achter' (Indische buurt, Apeldoorn).

Naast de gedetailleerde analyse van

dorpen en wijken is er aandacht voor algemene karakteristieken (basingrediënten in de terminologie van het kookboek) van Apeldoorn en van de dorpen. Apeldoorn wordt als 'Buitenstad' neergezet: een ruim opgezette stad met dorpse trekjes. Verder zaken als: 'Iedereen een eigen tuin' en 'Contrasten maken het spannend', waarbij uitgebreid wordt uitgewerkt hoe je op een verantwoorde manier contrasten maakt. In het dorpenkookboek gaat het om zaken als 'Een argeloos en "niet-ontworpen" gevoel' of 'Een voelbare relatie met het landschap'.

De kookboeken bieden een schat aan informatie en inspiratie voor iedereen - professionals maar zeker ook particulieren met bouwplannen - die wil aansluiten op en een bijdrage wil leveren aan het eigene van de plek. De boeken bieden ook een prima basis om het gesprek aan te gaan met bewoners om de karakteristieken te koppelen aan concrete ingrepen (of het afzien daarvan). Het zal ongetwijfeld een juridische basis verschaffen bij welstandstoetsing, al is dat niet de primaire insteek van het boek. Het moet vooral inspireren en handvatten bieden, in de geest van de Omgevingswet. Niet voor niets zijn de kookboeken een voorbeeldproject voor deze wet en heeft Apeldoorn er het eervolle predicaat 'nu al eenvoudig beter' mee verkregen. Een aanpak die navolging verdient!

(Michiel G.J. Smit, redactie Stadswerk magazine)

Titels: Klein Apeldoorns dorpenkookboek en het Dik Apeldoorns stadskookboek

Auteurs: resp. Petra Kuijlaars en Gerrit van Oosterom; Doesjka Majdandžić en Gerrit van Oosterom (beide gemeente Apeldoorn)

Uitgave van: Uitgeverij Blauwdruk, resp. 2012 en 2014, resp. €19,90 en €27,50.

ISBN: resp. 978-90-75271-55-3 en 978-90-75271-84-3

